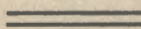
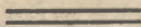

**ПОЧАТКОВА НАУКА
ЗАКОНУ БОЖОГО
ДЛЯ СЕМИКЛЯСОВИХ НАРОДНИХ ШКІЛ.**

87 малюнками.

**WARSZAWA.
Drukarnia Synodalna.
1930.
diasporiana.org.ua**

Благословіння дітей.

ПОПЕРЕДНЯ БЕСІДА.

— Діти! Що у вас в домі знаходиться на по-
жугті, на самому видному місці?

— **Святі ікони.**

— Що то є святі ікони?

— Святі ікони — це **священні малюнки** на дереві,
на полстіні, або на папері **Господа нашого Ісуса Хри-
ста, Божої Матері, святих угодників Божих.**

— Як ваші батько й мати, дідусь і бабуся від-
носяться до святих ікон? І як ви навчилися від них?

— Наші рідні дуже **шанують** святі ікони, трима-
ють їх в чистоті, прибірають їх квітами, засвічують
перед ними лампадку, рано і ввечері, перед їжею і
після їжі—**моляться** перед ними і цілують їх. Ми теж—
як навчає нас татуньо й мамуня, дідусь і бабуся, —
любимо святі ікони, молимося перед ними і цілуємо їх.

— Що ви робите, молячись перед святими іко-
нами?

— Ми кладемо на собі **знак хреста**, а також кла-
демо **поклони**.

— А куди в неділю або свято ідуть ваші батьки,
і ви йдете з ними на молитву?

— До **храму Божого, до церкви**. Церква для нас
найсвятіший, найдорожчий, найліпший будинок. В
церкві вже не одна, не дві або три ікони, як у нас
в домі,—а багацько, багацько. В церкві—як на **небі**,
так хороше й приємно молитись!

— Хто відправляє службу Богу в храмі?

— **Батюшка, панотець**. Він виголошує в церкві на
голос всі молитви, він прикликає на нас ласку Богу,
благословляє нас іменем Господнім і повчає людей, як
мусять жити і провадити себе побожні христ'яне.

— Відки батюшка отримав цю священну силу й владу?

— Він отримав її від **Святого Владики Архиерея.**

— В чому виявляють ваші батьки, і ви — за їх прикладом, свою пошану до панотця за те, що він молиться за вас, благословляє й навчає вас Іменем Господнім?

— Ми любимо й слухаємо його, як своїх татуся й мамуню, і **цілуємо** його руку, що нас благословляє.

— Хто ж заповідав нам ходити до церкви, молитись, шанувати святі ікони, чесний хрест, не чинити неправди й добре себе провадити?

— **Господь Бог.** Він через Своїх Угодників—святих людей преподав нам Свій Закон, де все це написано.

— От, цього Закону Божого ми й будемо з вами вчитись в школі.

ПРО БОГА, ЙОГО ВЛАСТИВОСТИ Й ЧИННОСТИ.

Бог по Своїй Істоті є один, тільки має три лиця: Бог Отець, Бог Син, Бог Дух Святий, Тройця одно-Істна й неподільна.

Бога ми не бачимо й бачити не можемо, тому що Він є **Дух**, себ-то духовна, безтілесна Істота. Не було такого часу, коли б Бога не було, і не буде такого часу, коли Бога не буде. Бог як завше Істнував, так і буде завше Істнувати. Тому ми й зємо Бога **вічним**, себ-то завше існуючим. Бог є повний всякого добра і творить для нас тільки добре, навіть само горе, біду, нещастя посилає нам для нашого ж добра, і тому ми зємо Бога **всєблагим**, себ-то предобрим, премилосердним. Бог знає все, що було, що є й що буде. Він знає не тільки те, що ми робимо, але й що говоримо і навіть що думаємо. Тому ми й зємо Бога **всєвідуючим**, себ-то всєзнаючим. Бог є повним всякої правди: немає в Ньому жадного браку, жадного гріха, самі тільки моральні досконалости прикрашують Його Істоту. Сам переповнений правдою, Він і в людях любить саму тільки правду і чинить завше по правді і кожному віддає по заслугах його: добрих людей винагороджує, а злих карає. Тому ми й зємо Бога **всєправедним**, себ-то святим і правосудним. Бог все може зробити, що захоче. Для Нього немає нічого неможливого. Так, наприклад, захотів Він по Своїй доброті створити світ, і створив його з нічого, самим тільки словом Своім. Тому ми й зємо Бога **всємогутнім**. Бог скрізь знаходиться. Немає місця, де б Бога не було, і нікуди ми не можемо сховатись від Нього. Тому Бога й зємо **всюдисущим**, себ-то таким, що скрізь знаходиться. Бог ніколи не змінюється в Своїй Істоті, в Своїх моральних досконалостях, в Своїх вчинках і бажаннях. Який був Бог від віків, таким Він є й тепер, таким буде Він і завсігди. Тому ми зємо Бога **незмінним**. Бог ні в чому не має потреби, навпаки, Сам дає всім тваринам життя і все необхідне для їх життя і тому ми зємо Бога **всєзадоволеним**. Бог не зазнає жадного смутку, жадного горя, але,

повний моральних досконалостей, Він завше знаходиться в блаженному стані. Тому ми й зємо Бога **всеблаженим**.

Був час, коли світа, що нас оточує, не було: не було ні нашої землі, ні сонця, ні місяця, ні зірок на небі. Все це, весь цей видимий світ створив Богъ по своїй доброті, силою Своєї всемогутності. Тому ми й зємо Бога **Творцем світа**. Створивши світ, Бог не залишив його без Своєї опіки, але постійно опікується ним, оберігає його і все, що Він створив, керує до благих цілей. Тому ми й зємо Бога **Промислителем (Опікуном) світа**.

Таким чином, ми, христіяне, віруємо, що Бог є **Дух вічний, всеблагий, всевідуючий, всеправедний, всемогутній, всюдисущий, незмінний, всезадоволений, всеблажений**. Він є **Творець і Промислитель світа**.

СТВОРІННЯ СВІТА І ЧОЛОВІКА, ПОНЯТТЯ ПРО ЯНГОЛІВ.

Раніш ніж створити видимий світ Бог створив світ невидимий, під котрим розуміються янголи. Янголи—це духи безплотні, розумні, обдарені могутністю і свободою волею. Всі янголи були створені добрими, але не всі вони утримались в добрі. Один з вищих янголів загордівся перед Богом і не хотів Йому підлягати, відпав від Нього і став злим. Цей відпавший янгол зветься дияволом або сатаною. Цього злого духа наслідувало і багацько інших янголів, котрі також вийшли з підлеглости Богові, відпали від Нього і зробились злими. Відпавші янголи зуться злими духами або бісами. Але нечисленна кількість янголів позостала вірною Богові, безперестанно прислужують Йому і разом з Ним блаженствують в Його царстві небесному. Ці добрі янголи відрізняються своїми заслугами і мають різні назви. Одні з них зуться янголами, інші—архангелами, інші—херувимами й серафимами. І кожному з нас, христیان, Бог дав осібногo янгола, щоб хоронити нас від всякого зла і допомагати нам у всьому доброму. Цей янгол зветься **янголом-хоронителем**.

Про створіння видимого світа Святе Письмо так оповідає. З початку Бог створив небо і землю. Але земля була невидима і неупорядкована. Бог дав устрій землі на протязі шести днів.

Першого дня Бог створив світ; світ назвав днем, а темряву ніччю. Другого дня Бог створив твердь, або видиме небо. Третього дня Бог відділив воду від землі і повелів землі поростити рослину. Четвертого дня Бог створив світила небесні: сонце, місяць і зірки. П'ятого дня — рибу і птаство. Шостого дня — живе створіння і, нарешті, чоловіка.

Тіло чоловіка Бог створив з землі і вдихнув в лице його душу розумну, вільну й нескортуальну. Цією душею Бог приподобив чоловіка Собі і відріжнив від нерозумної скотини.

Першого чоловіка Бог назвав Адамом і оселив його в раю (чудовому саду). Посеред раю росло два надзвичайних дерева: дерево життя*) і дерево познання добра і зла. Бог сказав Адамові: „З усякого дерева в раю можна тобі їсти, з того ж дерева, що дає знати добре й лихе, не їж; як що ж вкусиш від нього, то помреш“. Потім Бог взяв у Адама підчас сну ребро і створив із цього ребра жінку йому—Єву.

На сьомий день Бог нічого не творив і повелів проводити цей день в молитві і добрих вчинках. Сьомий день назвав **суботою**, що значить **спокій** чи **відпочинок**.

ЖИТТЯ ПЕРШИХ ЛЮДЕЙ В РАЮ. ГРІХ ПРАРОДИТЕЛІВ. КАРА ЗА ГРІХ. ОБІТНИЦЯ ПРО СПАСИТЕЛЯ.

В раю перші люде блаженствовали. Вони не дознавали жадного страху і не мали жадних терпінь ні на тілі ні в душі. Сам Господь з'являвся до них і провадив з ними бесіду. Але це блаженство тяглось недовго. Сатана позавидував першим людям і захотів позбавити їх блаженного життя. Він вступив в змія

*) Уживаючи овочів цього дерева, наші прародителі могли б жити вічно.

і намовив Єву з'їсти овоч з забороненого дерева. Єва послухала сатану, взяла овоч і з'їла, потім дала чоловікові своєму і той також з'їв. Таким чином Адам і Єва зламали заповідь Божу, згрішили перед Богом. Замість того, щоб покаятись перед Богом в своєму грісі і попросити у Бога пробачення, вони почали виправдуватися і складати з себе вину. Адам говорив, що його спокусила жінка, а Єва говорила, що її улестив змії.

Тоді Богъ укарав сатану і перших людей. Адамові Бог сказав, що він потом лиця свого буде добувати хліб свій, поки не помре; Єві—що вона в недугах буде родити дітей; а сатану, що спокусив перших людей, прокляв. Крім того Господь обіцяв першим людям, що від жінки повстане Потомок (треба розуміти—Ісус Христос, Син Божий), Котрий зітре владу і могутність сатани і поверне людям страчене блаженство.

КОРОТКИЙ ОГЛЯД ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ ПІСЛЯ ПРОГРІШЕННЯ ДО ПРИХОДУ СПАСИТЕЛЯ НА ЗЕМЛЮ.

Після прогрішення Бог вигнав перших людей з раю. З великими труднощами вони здобували собі їжу. Спіткали їх хороби, різні нещастя і смерть. Вони почали легко підлягати гріхові. Нахил до гріха, хороби й смерть наслідувало від перших людей і все їх потомство. По мірі того, як помножались люде, множились серед них і гріхи. Нарешті, всі люде стали такими грішниками, що забули Істинного Бога. В побожности жив тільки один Ной з родиною. Тоді Бог постановив знищити грішників потопом. Він велів Ноеві зробити ковчег, себ-то великий корабель. Під час **всесвітнього потопу** потонули всі люде і все, що жило на землі; врятувався в ковчезі тільки один Ной з родиною і взятими ним, з наказу Божого, тваринами і птаством. Після потопу люде знов помножились від синів Ноя, але знов почали забувати Бога.

Тоді для того, щоб зберігти Істинну віру Господь обрав побожну людину, на ймення **Авраама**, від котрого вийшли євреї—вибраний народ Божий.

Господь повелів Авраамові переселитись до другої землі, котру Він обіцяв його нащадкам. Авраам пішов і оселився в країні, що звалась Палестиною; край цей почав зватись обіцяною чи то обітованною землею.

Авраам не мав дітей; але Господь сказав йому, що від нього народиться син, і що потомки цього сина будуть славні, і від них вийде Спаситель.

Після цього Авраам якось побачив трьох подорожніх, що йшли до нього; він уклонився їм і запросив їх до свого намету. Один з них (це був Господь і з Ним два Янголи) повторив йому пророкування про те, що від нього народиться син.

Через рік у Авраама і його жінки Сари дійсно народився син, котрого вони найменували **Ісааком**.

Авраамові Бог обіцяв, що один з його нащадків визволить всіх людей, буде Спасителем. Але треба було ще випробувати Авраама: чи вартий він такої ласки? І от, Бог вимагає, щоб він приніс Йому в жертву свого єдиного сина. Страшний іспит цей навряд чи хто міг би знести покірливо: заколоти в молодечому віці сина, потомки котрого мають бути такими славними, і спалити його, перетворити в попіл... І яке ж від нього буде потомство, коли він помре юнаком? Але цього вимагає Бог, Котрому треба улягати без нарікання. Так міркував Авраам і постановив стисло виконати волю Божу. Але коли він положив Ісаака на дрова і підніс руку з ножем, щоб заколоти його, то почув голос, що затримав його: „Не піднось руки на хлопця! ти довів Богові свою покірливість“. Тяжкий іспит скінчився. Авраам показав себе гідним того, щоб стати на чолі роду, з котрого мав вийти Спаситель світа.

Ісаак мав двох синів: Ісава і **Якова**; вони не ладили між собою; і тому Яків відпросився у батька підти і пожити у свого дядька. В дорозі він заснув; і побачив уві сні, що стоїть на землі висока драбина,

що впірається кінцем своїм в небо; Янголы ходять по ній; а Господь стоїть нагорі і говорить: „Землю, на котрій ти лежиш, Я дам тобі і нащадкам твоїм, і будуть благословені в потомстві твоєму всі народи земні“. В цих словах міститься повторення данної Авраамові обітницї, що один з потомків його зробить благословенними, щасливими всі народи, себ-то визволить їх, буде їх Спасителем.

Прожив Яків у дядька кілька літ, оженився там і повернув додому. Мав він дванадцять синів; але одного з них, **Йосифа**, він найбільше любив. Бачив Йосиф сон, що ніби він з братами в'язав снопи в полі; і його сніп стояв, а снопи братів кланялись його снопові. Оповів Йосиф цей сон братам, а вони образились: „Невже (сказали вони) ти будеш панувати над нами?“ Скоро після цього побачив Йосиф другий сон: сонце, місяць і одинадцять зірок уклонились йому. Навіть Яків образився, коли Йосиф оповів йому цей сон: „Невже (сказав він) я, і твоя мати, і браття твої будемо кланятись тобі?“

Не любили браття Йосифа за те, що отець любив його більш за всіх; а після цих слів зненавиділи його і продали його купцям, що везли товар до Єгипту. Батькові вони сказали, що дикі звірі розшарпали Йосифа; а щоб батько повірив їм, вони випачкали одержу Йосифову в крові козляти і показали її в такому вигляді йому. Отець повірив їм і довго оплакував коханого сина.

Люди, що купили Йосифа, привезли його до Єгипту і продали там начальникові тілохранителів єгипетського царя. Цей начальник полюбив його і призначив старшиною над усім домом своїм. Але жінка його обмовила Йосифа; начальник повірив жінці і посадив Йосифа в темницю. В темниці Йосиф вславився розумінням відгадувати сни; і коли царь побачив два сни, одгадати котрих ніхто не міг, то покликали Йосифа до царя.

Цар оповів йому свої сни. Приснилось йому, що з річки вийшло сім коров гарних і ситих і почали пастись на березі; а за ними вийшли сім коров по-

ганих та худих, котрі з'їли усіх гарних. Після цього приснився йому ще другий сон, а власне: що на одному стеблі поросло сім колосків товстих та повних; а потім на другому стеблі виросло сім колосків порожніх, без зерен; і ці порожні колоски поїли всі зерна в повних колосках.

Йосиф пояснив ці сни так: спершу в Єгипті буде сім років дуже врожайних; а за ними надійде сім років повного неврожаю. Тому він і порадив цареві призначити розумного чоловіка, котрий в перші сім літ зібрав би запаси зерна в такій кількості, щоб її старчило всім на другі сім голодних літ. Цареві сподобалась ця рада; і він призначив самого Йосифа начальником над цілим царством своїм.

Надійшли врожайні роки; і Йосиф зібрав стільки хліба на запас, що під кінець навіть і злічити його не міг. Коли ж надійшли неврожайні роки, то він почав продавати хліб всім, що його потребували.

Неврожай був і в Палестині, де жив Яків з позostalими одинадцятьма синами своїми. Коли запаси попередніх літ вийшли, Яків послав своїх синів до Єгипту, щоб купити там хліба. Одправились туди десять синів Якова; а найменший, Веніамин, залишився з батьком.

Коли вони прибули до Єгипту, то з'явилися до головного начальника, Йосифа, але не пізнали його. Вони прохали його продати їм хліба і низько вклонилися йому. Йосиф пізнав братів і пригадав сон.

Пізнавши братів, Йосиф побажав довідатись від них, що сталося з його батьком, Яковом, і братом Веніямином; але він не хотів питати їх про це, а хотів, щоб вони сами оповіли йому все. Тому він прийняв їх суворо; розмовляв з ними по єгипетські, через перекладчика; навіть назвав їх доглядачами чи шпигами, себ-то такими людьми, котрі вивідують потаємно, що твориться в чужих краях.

Брати почали виправдуватись і говорити, що вони ніколи не були доглядачами, — що вони чесні люди, діти одного батька, — що їх було дванадцять, але одного не стало, а ще один залишився з батьком.

Довідавшись, таким чином, що Яків і Веніямин живі, Йосиф побажав побачити свого меньшого брата. Тому, він наказав своїм підлеглим одміряти браттям хліба, скільки тільки вони можуть довести; а їм наказав їхати додому і швидко привезти до нього їх брата, що залишився при батькові, а щоб вони його не ошукали, велів одного з них залишити закладником.

Тут брати почали розмовляти між собою на своїй мові, гадаючи, що Йосиф не розуміє їх; і почали вони каятись, що так жорстоко обійшлись з братом Йосифом; і почали признавати, що це Бог карає їх тепер за брата. Йосиф все зрозумів, вийшов до другої кімнати і заплакав.

Десять братів повернули додому; і коли купленого хліба забракло, вони поїхали знов до Єгипту, і взяли з собою Венямина. З'явились всі до Йосифа; він запросив їх до себе до палат на обід; і усадив їх за столом в порядку старшинства. Це дуже здивувало братів; але вони все ж ще не домислювались, що обідають у проданого ними до неволі брата свого. Після того, як Йосиф хотів відпустити всіх, а Венямина затримати при собі, почали всі брати благати його не робити цього; всі вони запевнювали його, що батько не переживе страти любимого сина. Тоді Йосиф заплакав і відкрився їм, що він той самий брат, котрого вони зненавиділи і продали в неволю.

Брати змішались, перелякались; вони подумали, що Йосиф почне мститися над ними, з огляду на те, що вони тепер в його владі. Але Йосиф був не такий, як вони; він пам'ятав заповідь Божу про любов до людей, і тому не захотів відплачувати їм злом за їх ненависть до нього і за їх жорстокість, він здавав собі справу, що якщо Бог велів любити всіх, то не треба чинити зла нікому; по доброті своїй, він вибачив жорстоким братам, розридався й почав обнімати їх; і соромно стало братам перед Йосифом.

Скоро після цього Йосиф оголосив їм, що цар єгипетський запрошує їх з батьком, усією ріднею і всім майном перейти на постійне життя до Єгипту, де їм буде відведена найкраща земля.

Яків з цілою сім'єю переселився на відведену йому землю; Йосиф і після того як скінчились голодні роки, залишився начальником Єгипту. І всій сім'ї Якова жилось при ньому дуже добре. Коли Яків помер, то предрік синові своєму Юді, що потомки його будуть царями єврейськими, і що як тільки запанує над євреями чужинець (не єврей), так і прийде обцяний Богом Спаситель.

Потомки Якова звались євреями тому, що сам Яків походив від Євера, праправнука Ноя.

Після смерти Йосифа, єгипетські царі почали забувати його заслуги, почали тиснути євреїв. Минуло чимало літ; євреї помножились так, що єгипетські царі почали вже лякатись, що вони злучаться з сусідніми народами і покорять Єгипет. І почали царі ці утїснити євреїв і виснажувати різними роботами. Тяжко стало жити євреям. Щоб затримати їх помноження, єгипетський цар наказав повітухам забивати всіх єврейських дітей при самому їх народженні; але ті відмовились виконувати цей наказ. Тоді цар велів своїм підданам кидати до річки всякого новонародженого єврейського хлопчика.

Одна єврейка сховала уродженого нею сина і ховала так три місяці; але вона боялась, що все ж віднімуть у неї сина і вкинуть до річки; тому сама положила дитину до осмоленого коша і пішла з своєю старшою дочкою до того місця річки, де завше купалась царська донька; і поставила вона кош коло самого берега в очереті; сама вона пішла, а дівчину свою залишила стерегти здалека. Скоро прийшла царівна купатись; побачила кош і казала принести його до себе. Царівна домислилась, що це одна з єврейських матерів сховала в такий спосіб свого сина і побажала вона взяти цю дитину до себе на виховання. Аж тут підходить до царівни сестра знайденого і пропонує їй знайти для дитини мамку; та погодилась і дівчина привела до неї свою матір. Хлопчикові цьому дали наймення **Мойсей**, що значить „взятий з води“.

Мойсея царівна усиновила і виховала при царському дворі. Коли він почав підростати, його навчили

всього, що повинні були знати вчені люде того часу. І прожив він в царському палаці 40 літ. Він знав і свою правдиву матір і брата Аарона і сестру свою; знав він і всі терпіння єврейського народу, що був обернений на невільників єгипетського царя. Жаль було йому своїх; але врятувати їх від цього невільництва він не міг.

Одного разу якось він побачив, що єгиптянин жорстоко б'є єврея; став він в обороні цього нещасного і підчас боротьби забив цього єгиптянина. Знаючи, що згідно з єгипетським правом його стратять за це, Мойсей закопав в пісок труп забитого ним єгиптянина, а сам утік. Йому тоді було 40 літ. Прийшов він до сусідньої країни до одного заможного чоловіка Іофора, нанявся пасти його отари і оженився з одною з його дочок.

Прожив Мойсей у свого тестя сорок літ; і весь час він турбувався долею свого народу в Єгипті; він думав, що загинуть вони, як гине дерево, вкинуте до вогню. І от, одного разу, знаходячись коло гори Хориву, він побачив терновий кущ, що горів, але не згорав; і в полум'ї з'явився йому Янгол Господень. Підійшов Мойсей до куща; і почув зсередини куща голос, що велів йому йти в Єгипет і жадати від царя, щоб він відпустив всіх євреїв з Єгипту. Це був голос Самого Бога. Мойсей послухав Його і пішов в Єгипет; там з братом своїм Аароном, він потребував, щоб цар відпустив всіх євреїв в пустиню принести жертву Богові. Цар прогнав їх і велів подвоїти євреям працю.

Після відмови царя відпустити євреїв, народ єгипетський мусів знести багацько рїзних бід; найстрашнішою і останньою з них була нагла смерть всіх єгипетських перваків. Здаючи собі справу, що цими бідами Господь карає єгиптян за утиск євреїв і за жорстоке обходження з ними, цар наказав, нарешті відпустити їх.

З Божою поміччю, Мойсей вивів євреїв з Єгипту і повів до тої землі, котру Бог обіцяв Авраамові і його потомкам. Бачучи особливу ласку Божу до євреїв, Мойсей знав, що вони повинні організувати Царство;

котрим мав керувати Сам Бог; але євреї, живучи в Єгипті, серед поган, переняли багацько паганого від єгиптян; вони майже забули, чого вимагає Бог від людей. Тому, щоб створити з них Царство Боже, потрібна була особлива поміч Божа: треба було, щоб Сам Бог виявив їм Свою волю, і щоб Його воля була для всіх євреїв обов'язковою, так само як царський закон. І Бог виявив Свою волю в десяти заповідях.

Заповіді ці урочисто дарував Бог на горі Синаї, тому й зветься вони синайськими заповідями.

По повелінню Божому, народ три дні готувався молитвою й постом до прийняття заповідів від Бога. На третій день, коли надійшов ранок, розлігся грім, заблищала блискавка; густі хмари покрили гору Синаї і чути було сильний гук труби. І затримтів весь народ, що був в стані. І вивів Мойсей народ зі стану на стрітення Богові; і стали коло подошви гори. Вся гора Синаї була покрита димом від того, що Господь зійшов на неї в огні; і підносився від неї дим, як дим з печі; і вся гора сильно колихалась. Чути було голос Божий; і народ зі страхом і тремтінням вислухав заповіді Божі.

В цих заповідях Бог вказав людям, як вони мусять жити, щоб бути щасливим і щоб створити на землі Царство Боже, або той рай, котрий Адам і Єва втрапили за свій гріх.

Вислухавши всі ці заповіді, євреї, що стояли коло підніжжя гори, обіцяли Мойсееві виконувати їх.

Мойсей, по повелінню Божому, збудував скінію (переносний храм), де євреї могли б молитися Богові й приносити Йому жертви.

Для служби Богові в скінії Мойсей визначив свого брата Аарона головним священником, котрий звався первосвященником; синів Аарона він призначив священниками; а носити скінію і взагалі виконувати службові обов'язки при ній він призначив всіх потомків Левія, сина Якового; ці потомки Левія почали зватись левитами.

Перед смертю своєю Мойсей призначив своїм наступником **Ісуса Навина**, котрий і привів євреїв в обітванну землю.

Після Ісуса Навина єврейським народом керували **судді**, а потім **царі**.

Коли євреї почали забувати Істинного Бога і почали кланятись ідолом, то Бог пригадав їм Свою волю через **пророків**.

Це були люде особливі; вони завше і у всьому виконували всі заповіді Божі; вони думали не про те, щоб їм краще жилось, а про те, щоб жити так, як велів Бог. А Бог велів любити всіх людей; і вони любили других більш, як себе; вони воліли скоріш знести жорстокі муки і навіть смерть, тільки ні в чому не порушувати волі Божої. Вони не обавлялись говорити правду навіть таким царям, котрі могли за цю правду їх стратити; і вони сміливо обличали нечестивих єврейських царів, що віддавались идольству і утісняли народ.

Такі-то праведні люде відчували близькість до себе Бога; вони визнавали присутність в собі Його Духа, чули Його слово і відкривали людям волю Божу.

Пророки, натхнені Богом, передбачали, що для відбудовання на землі Царства Божого, прийде Божий Посланець, Спаситель; Він навчить людей, як жити, щоб виконувати волю Божу, яко обов'язковий царський закон; та й Сам буде жити так; Сам покаже на власному прикладі, що жити так можна і зовсім не тяжко.

Видатними пророками були: Ілія, Єлисей, Іона, Ісаїя.

Пророк **Ілія** жив в пустині і рідко указувався в прилюдних місцях. Він залишав свою самотність лише для оголошення людям волі Божої. Несподіванно він з'являвся, оголошував волю Божу і так само несподіванно віддалявся.

Коли Ахав віддавався балвохвальству, Ілія несподіванно став перед ним і сказав: „В ці роки не буде ні роси, ні дощу!“ Сказав це і вміть зник. Пророку-

вання справдилосьь; почалась страшна засуха, все вигоріло від палячого сонця; і голод продовжувався три роки. За три роки він знов несподіванно з'явився у Ахава; велів він зібрати народ і прилюдно приніс жертву Богові, на котру спав огонь з неба; при цьому він молився і, по молитві його, Господь скоро послав гойний дощ.

Одного разу, по молитві Ілії, Господь воскресив помершого сина сарептської вдови; ця вдова дала притулок Ілії підчас голоду, що захопив край з-за браку дощу.

Пророка Ілю переслідувала жінка Ахава, идолопоклонниця. Ілія примушений був нерідко ховатись від неї. Але коли треба було їй оголосити вирік Божий за її нечестиве життя, то він безбоязно з'явився їй перед нею. Ілія предрік Ахавові, що помре гвалтовною смертю, і пси будуть лизати кров його, а жінку його собаки з'їдять за стінами міста. Так і сталось: Ахав був забитий на війні; і собаки лизали кров його, котрою була заплямлена колесниця його, а жінку його викинули за вікно і собаки з'їли тіло її.

Ілія прийшов одного разу до Єлисея, що починав тоді пророкувати; Ілія хотів уділити йому відповідної науки, потім попроситись з ним і віддалитись до пустині. Ілія не ховав від нього, що скоро він буде зятий з цього життя; тому Єлисей вже не залишав його. І от, коли одного разу пророк Ілія звернувся до Єлисея з останнім прощальним словом, Єлисей побачив незвичайне чудесне явище: почався сильний вихор, котрий і поніс Ілю, як би на вогненій колесниці, на небо. Коли все стихло, Ілії вже не було тут; залишилась тільки його мантия, котру Єлисей підніс і взяв собі.

Після Ілії пророкував **Єлисей**. Пророк Ілія був мешканцем пустині, любив самотність і рідко з'являвся по містах; пророк Єлисей любив галасливе мійське життя. Він постійно обходив Ізраїльські городи; скрізь проповідував Бога любови і переконував євреїв відстати від идольства і ганебного життя.

В той час євреї були так зіпсуті, що не стали б слухати Єлисея, якби не бачили, які чудеса Бог чи-

нив по його молитвах. А чинив Богъ багацько чудес при Єлисеї. Якось помер юнак, єдиний син одної по-божної матері; Єлисей довго молився Богові, щоб Він зжалівся над нещасною матіррю; і Господь воскресив помершого. Багацько і інших чудес чинив Бог в наслідок молитв Єлисея; і слава про пророка, яко про чудотворця, досягла навіть по за межі єврейської землі.

Почув про нього в Сирійській землі вельможа Нееман, що захорував на проказу. Проказа—хороба докучлива, дуже заразлива і майже не гоїлка. В ті часи не було окремих притулків і шпиталів для таких нещасних; їх виганяли з міст і осель, бо боялись заразитись від них; і вони терпіли й помірали самі, не бачучи ні від кого ні допомоги ні полегчення. Тіло всіх, що запали на цю хоробу, було покрите болячками, ранами і заживо розкладалось. Іноді, але дуже рідко, хороба ця переставала бути заразливою; а ще більш рідко хорі зовсім одужували; в таких випадках, священники, оглянувши хорого, дозволяли йому повернути додому. От на таку власне хоробу захорував Нееман. Довідавшись про чудеса, які творив Бог в наслідок молитв пророка Єлисея, він приїхав до нього і попросив сцілити його. Єлисей казав хорому окунутись сім разів в річці Іордані; хорий спочатку не повірив; але коли окунувся сім разів в Іордані, то вся проказа зійшла з нього і він став здоровим.

Пророк Іона жив по смерті Єлисея. Бог велів йому йти до столиці Ассирійського царя, Ниневії, мешканці котрої погрузли в пороках: він мусів проповідувати там необхідність каяття і попереджувати всіх, що в противному разі місто загине. Ниневійці були ворогами єврейського народу; Іона не хотів, щоб вони уникли кари Божої; і тому намислив він ратуватись утечею від виконання волі Божої.

Дійшов він до берега моря і сів на корабель. Як тільки корабель вийшов в море, піднялась страшенна буря; бувші на кораблі порішили, що хтось з них наволік на всіх біду своїми гріхами. Кинули жеребок, щоб дізнатись винного; і жеребок впав на Іону. Тоді

Іона признався в своєму гріхові і просив, щоб його викинули в море. Добрі корабельщики не відважились одразу виконати прозьбу Іони, а пробували пристати до берега, щоб висадити його на беріг. Але виявилось, що пристати до берега в жадний спосіб не можна. Тоді викинули Іону в море, і буря стихла.

Коли Іона дістався до води, його проковтнула велика риба; а через три дні викинуто було його на беріг живим. Іона залишився живим тільки з ласки Бога, що dokonав такого чуда.

І пішов тоді Іона до Ниневії; ходив він по вулицях міста і проповідував Бога істинного; і предрік, що за сорок днів місто буде зруйноване, якщо мешканці його не покаються. З'явлення чужоземця, котрий так сміливо виказував розпусту і беззаконня, справило на всіх потрясаюче вражіння; всі повірили пророкові, почали каятись в своїх гріхах, постити й молитись.

Минуло сорок днів; Іона бачив, що пророкування його не сповнюється; вийшов він за місто, поставив собі шатро і все чекав, що от-от вибухне нещастя над містом. Коло шатра виросло дерево; під листями цього дерева Іона ховався від соняшної спеки; сидючи під ним, він все споглядав на Ниневію, все очікував її зруйнування. І почав нарідати він, що Бог не виконує свого грізного вироку. Вночі черв'як підточив корінь дерева, під котрим ховався Іона; і став Іона знемогати від спеки і говорити, що краще вмерти, ніж так жити. І сказав йому Господь, що якщо йому так шкода засохшої рослини, то якже Богові не пожаліти мешканців Ниневії, що покаються. Аджеж їх велика кількість: там самих дітей, що не можуть ще відрізнити, де в них права рука, а де ліва, дві тисячі! І соромно стало Іоні; і почав він каятись перед Богом в своєму гріхові.

Пророк Ісаїя, по натхненню від Бога, пророкував про майбутнє; і його пророкування сповнилось з вражаючою докладністю. Головніші пророкування його відносяться до приходу Спасителя. Про Нього він говорив: „Він поранений був за гріхи наші і мучили Його за беззаконня наші. Катували Його, але терпів Він

добровільно. Він віддав душу Свою на смерть і до злодіїв Його залічено. Йому призначили гроб з злодіями, але поховано було Його у багатого. І взяте було від землі життя Його“.—І все це справдилось: Спаситель дійсно був поранений, мучений і катований за гріхи наші; але терпів Він добровільно; Він був розпятий з двома розбійниками і помер на хресті; поховано було Його не з злодіями, а в могилі багатого Йосифа Аримафейського, і на третій день воскрес.

Так минуло від створіння світа п'ять з половиною тисяч літ. Всі народи землі, крім народу єврейського, впали за цей час в нечестивість і ідолопоклонство. Вибраний народ єврейський опинився в неволі у римського народу. Найбільш побожні з єврейського народу, пам'ятаючи пророкування про Христа Спасителя з нетерпінням чекали Його приходу на землю.

Очікуючи приходу Христа, євреї вріли собі, що Він прийде для того, щоб врятувати їх від неволі римської, заснувати сильне царство єврейське і покорити весь світ. Вони забули, що Христос, згідно з пророками, мусить навчити людей, як жити, і прикладом Свого життя показати, як утворити тут на землі з усіх людей Царство Боже; Він повинен був навчити нас, що все наше щастя полягає на стислом виконанні волі Божої; Він мусів був навчити нас правильно розуміти цю волю. А євреї гадали, що Христос завоює їм весь світ і буде панувати, як панують звичайні земні царі, але тільки ніколи не помре, а буде царствувати вічно. З таким неправдивим розумінням про призначення бажаного Збавителя, Спасителя, Христа, вони й чекали Його приходу.

І отъ в цей час народилась Діва Марія, Котра сподобилась стати Матіррю Господа нашого Ісуса Христа.

РІЗДВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ.

Свята Діва Марія народилась в місті Назареті від старих благочестивих родителів Йоакима і Ганни. Вони довго не мали дітей, щиро молили Бога, щоб дав їм дитину і обіцяли тую дитину присвятити Богові. Господь почув їх молитву і дарував їм дочку, котру вони назвали Марією.

Різдво Пресвятої Богородиці святкуємо 8 вересня.

ВВОДИНИ У ХРАМ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ.

Коли Пресвятій Діві Марії минуло три роки, родителі її рішили сповнити свою обітницю. Вони скликали родичів, запросили подруг доньки своєї, одягли її в краці одежі і при співі духовних пісень попровалили в храм. Первосвященник Захарія зустрів Святу Діву при дверях храму і впровадив її до **Святого Святих**, куди й сам мав право вступу тільки раз до року. Родителі її повернули додому, а Діва Марія залишилась жити при храмі.

Вводини у храм Пресвятої Діви Марії святкуємо 21-го листопада.

БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТІЙ БОГОРОДИЦІ.

Коли Пресвятій Діві Марії сповнилося чотирнадцять літ і їй, як наказував звичай того часу, не можна було довше залишатись при храмі, священники обручили її родичеві, восьмидесятилітньому старцеві Йосифові і відпустили її жити до нього в Назарет. Йосиф був небагатий і з заводу був теслею. Діва Марія, оселившись в його домі, займалась рукоділлям, читала священні книжки і молилась Богові. Одного разу Вона читала Святе Письмо. Раптом з'явився перед Нею архангел Гавриїл і сказав їй, що від Неї народиться Син

Благовіщення Пресвятій Богородиці.

Божий, Господь наш Ісус Христос. Свята Діва Марія з вірою і покірою прийняла вість архангела.

Благовіщення Божої Матері святкуємо 25 березня.

РІЗДВО ХРИСТОВЕ.

Коли надійшов час народитись Христові, римський цар наказав переписати населення в цілій своїй державі. Для цього кожний мешканець повинен був записатись у тому місті, з котрого походили його предки. Йосиф і Марія з Назарету відправились до свого рідного міста Вифлеема, де колись жили їх предки. З приводу перепису зібралось до цього міста багацько народу, і тому Йосиф і Марія не могли знайти для себе помешкання в місті. Притулились вони за містом, в печері, куди пастухи заганяли своє стадо підчас сліт-

ної погоди. Тут Пресвята Діва Марія родила Младенця Ісуса Христа, спеленала Його й положила в ясла. Була ніч. Пастухи стерегли стадо в полі. Раптом став перед ними Янгол Господній і слава Господня осіяла їх, і вони перелякались. Янгол ознаймив їх про народження Спасителя. І несподіванно з'явилось з янголом багацько інших янголів, що славили Бога й волали: „Слава в вишніх Богу, і на землі мир, в чоловіках благоволеніє“. Коли янголи відійшли на небо, пастухи пішли до печери і перші серед людей поклонились Младенцеві Ісусові.

Різдво Ісуса Христа обходимо 25 грудня.

ПОКЛОН ВОЛХВІВ.

В той час, в країні, де раніш жили полонені євреї, вчені люде, що звались волхвами, побачили надзвичай яскраву зірку. Вони думали, що надзвичайні небесні явища значать наближення особливих подій на землі. Від учених євреїв, що там жили, вони могли знати, що євреї очікують народження великого Царя, котрий покорить весь світ, а з книги пророка Данила вони могли знати, що Цар, на якого євреї чекають, мусить народитись власне в той час. Тому, як тільки вони побачили цю зірку, то й рішили, що це явище зірки вказує на народження Царя Юдейського.

І пішли вони до Єрусалиму, щоб поклонитись новонародженому Цареві. Вони так були певні, що цей Цар вже народився, що коли прийшли до Єрусалиму, то просто почали питати: **Де Цар Юдейський, що народився.**

Про прибуття волхвів почув Ирод і злякався: він був идумеянином і став царем юдейським припадково, завдяки підступові; тому він і боявся, що правдивий Цар Юдейський, що мав народитись, позбавить його царства. І замірився він забити цього Младенця, щоб Він не перешкоджував йому царювати. Щоб забити Його, треба було дізнатись, де ж Він тепер? І от скликав Ирод вчених євреїв, котрі звались книжниками і запитує їх: де повинен народитись Христос? Ті від-

Різдво Господа нашого Ісуса Христа.

повідать йому, що пророк вказував на народження Христа в Вифлеємі. Довідавшись про місце народження Христа, Ирод хотів ще дізнатись про час Його народження; для цього він запросив волхвів до себе й запитав їх, коли власне вони побачили цю особливу зірку. Відпускаючи волхвів до Вифлеєму, Ирод прохав їх вернути до нього й оповісти все, що їм буде відомо про новонародженого Царя.

Волхви пішли; це було ввечері. І коли вони вийшли з Єрусалиму, то знов побачили ту саму зірку. Як би волхви прийшли до Вифлеєму і почали розпитувати, де Цар Юдейський, то ніхто не міг би вказати їм на Младенця Ісуса; там ніхто не вважав Його за такого; навіть навряд чи хто й знав про перебування Його в Вифлеємі. І от, щоб волхви не могли помилитись, Бог доконав чуда: над тим домом, в котрому жили Марія з Младенцем Ісусом і Йосиф, над самою покрівлею дома, засяла зірка. Волхви увійшли у цей дім, поклонилися Ісусові і принесли Йому дари.

Доконавши всього, для чого вони приходили, волхви хотіли повернути додому через Єрусалим, щоб сповнити свою обіцянку Иродові; але з відкриття уві сні, домислились, що Ирод замислив щось недобре; і поїхали до свого краю іншою дорогою.

СТРІТЕННЯ ГОСПОДНЄ.

На сороковий день по народженні, як наказував Юдейський закон, Діва Марія й Йосиф принесли Младенця Ісуса до храму Єрусалимського для посвячення Богові, а в жертву Богові принесли двох пташенят голубячих. В Єрусалимі в той час жив побожний старець Симеон, котрому було обіцяно від Бога, що він не помре, поки не побачить Христа Спасителя. І прийшов він Духом у храм, зустрів тут Младенця Ісуса, взяв Його на руки, благословив Бога і почав голосно всім говорити, що Младенець сей є Спаситель світа, Господь Ісус Христось. Те саме говорила тут всім і Ганна пророчиця, що жила при храмі.

Стрітєння Господєе святкуємо 2 лютого.

ХРЕЩЕННЯ ГОСПОДНЄ.

Коли Ісусові Христові сповнилось тридцять літ, Він прийшов на річку Йордан, де Предтеча Його Іоан доконував хрещення над усіма, що цього бажали. Ісус Христос теж бажав отримати від нього хрещення.

Хрещення Господнє.

Іоан хрестив Його. І от, коли Ісус, після хрещення Свого, почав виходити з води, раптом відкрились над Ним небеса, і Дух Святий, як голуб, злинув на Нього, а з неба чути було голос Бога Отця: „Се Син Мій улюблений, в Йому Мое благовоління“.

Хрещення Господнє святкуємо 6 січня.

ЧУДЕСА СПАСИТЕЛЯ.

Перше чудо в Кані.

Прийшов Ісус Христос з Своїми учнями до Кані; це було невелике місто близько Назарету. Там, в одній бідній родині, знайомій Ісусові, обходили весілля. Була там і Пресвята Діва Марія. Підчас весілля забракло вина і не було за що купити. Про це Марія сказала Ісусові. Тоді Він велів слугам наповнити водою шість кам'яних посудів, в котрих тримали воду для обмивання ніг; водоноси ці були в той час порожні. Слуги налили їх водою; і, з наказу Ісусового, один з них взяв трохи цієї води і поніс до розпорядника свята. Той спробував води і здивувався, бо це була не вода, а найкраще вино.

Усмирення бурі.

Одного разу Ісус Христос всів з Своїми Апостолами до човна і велів їм плинути до протилежного берегу Галилейського озера. Вони поплинули, а стомлений Христос заснув на кормі. Раптом піднеслась страшна буря; хвилі били в човен і почали заливати його; але Він спокійно спав. Апостоли знемогли й почали будити Господа. Деякі з них почали в розпачі кричати: „Учителю! невже Тебе не обходить те, що ми гинемо!“ Інші ж кричали: „Учителю! Учителю! гинемо!“ А треті знов молили Його: „Господи! ратуй нас! гинемо!“ Вислухавши всіх, Господь сказав: **Що ви такі полхливі, маловіри?** Потім Він став на кормі і розказуючим голосом сказав до розбурханого моря: **Замовкні! перестань.** Вміть вітер утих; настала велика тиша. Радість Апостолів, що вратувались від небезпеки, змінилась скоро страхом; і вони питали один одного: **Хто ж Він, що й вітер і море слухаються Його?**

Воскресення сина Наїнської вдови.

Одного разу Господь йшов до міста Наїна; за Ним, як і завше, йшли Апостоли, учні і натовп лю-

дей. Коли підходили до міста, то зустріли похорони; несли на гробовище помершого юнака, єдиного сина бідної вдови. Побачивши матір, що гірко плакала, Господь зжалився над нею, затримав похорони і, звертаючись до помершого, сказав: **Юначе! тобі говорю встань!** Вмить мертвий піднісся, сів і почав говорити. Всі присутні почали дякувати Богові і говорили: «Великий Пророк повстав між нами!»

Нагодовання народу п'ятьма хлібами і двома рибами.

Господь одного разу провадив бесіду з народом; коли ж надійшов вечір, Апостоли прохали Його відпустити народ, щоб пішов до найближчої оселі купити собі хліба; але Він сказав їм: «Не треба! ви дасте їм їсти». Потім Він велів подати п'ять хлібів і дві риби, що знаходились у одного хлопця; і наказав Апостолам розсадити всіх, по сто чоловік і по п'ятидесяти; виявилось всіх п'ять тисяч, крім жінок і дітей. Тоді Господь взяв хліб, благословив його, розламав на шматки і віддав Апостолам, щоб роздали народові. Апостоли почали роздавати і побачили, що доконалось чудо: в міру того, як вони роздавали народові хліб, кількість шматків в їх руках не зменшувалась, а збільшувалась. І їли всі, скільки хто хотів, і наситились; і залишилось ще так багацько шматків, що Апостоли наповнили ними дванадцять коробів.

ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЄ.

Незадовго до Своїх страждань і смерті Господь Ісус Христос захотів показати ученикам Свою Божественну славу. Для цього Він одправився на гору Фавор і взяв з Собою трьох вибраних учеників—Петра, Якова й Йоана і почав молитись. Коли Ісус Христос молився, ученики Його заснули. Прокинувшись, вони побачили, що лице Ісуса Христа сяло як сонце, а одяг Його були білі як сніг. Тут же в славі небесній з'явилися пророки Мойсей і Ілля і бесідували з Ним про останні дні Його життя. І в той час, як вони про це

розмовляли, ясна хмара заслонила їх, і почувся голос з хмари, що говорив: „Се Син Мій улюблений; в Йому Мое благовоління; Того слухайте“. І як почули ученики, то впали ниць і дуже полякались. Коли ж звели вони очі свої, то вже нікого не бачили, тільки самого Ісуса, що стояв перед ними в Своему звичайному вигляді.

Преображення Господнє святкується 6 серпня.

ВОСКРЕШЕННЯ ЛАЗАРЯ.

Надходив час, коли Христові Спасителеві належало постраждати, вмерти і воскреснути. І Він пішов для цього до Єрусалиму.

Недалеко від Єрусалиму було село Вифанія, де жили Лазарь і сестри його, Марфа і Марія. Христос любив цю побожну родину і часто бував у них. Пробуваючи іноді в Єрусалимі, Він майже завше відходив ночувати в Вифанію.

Прямуючи тепер до Єрусалиму, Він мусів проходити через це село. Але Він ще був далеко від нього, коли небезпечно захорював Лазарь. Сестри його, довідавшись, що Господь прямує до Єрусалиму, послали до Нього сказати, що Лазарь хорий. Вони сподівались, що Господь поспішить і уздоровить їх брата. Почувши від посланця про хворобу Лазаря, Господь не тільки не поспішив до нього, але навмисне затримався два дні на тому місці, де Його застала вість про хворобу Його приятеля. За два дні Господь сказав Апостолам: „Лазарь помер; ходімо до нього!“

Коли Господь з Апостолами, в товаристві величезного натовпу народу, наблизився до Вифанії, назустріч Йому, вийшла Марфа; і в тузі сказала до Нього, що як би Він не зволікав з Своїм приходом, то не помер би Лазарь. **Воскресне брат твій!** сказав їй Господь.

Настало вчинити величезне чудо: воскресити Лазаря, труп котрого розкладався вже чотири дні. Господь хотів вчинити це чудо прилюдно; хо-

тів дати євреям остатній доказ Своєї божественної влади. Тому, Він затримався на тому самому місці і послав Марфу за сестрою її Марією. Поки Марфа ходила за сестрою, навколо Ісуса зібрався великий натовп; тут були й знайомі Лазаря, що прийшли з Єрусалиму потішити його сестер, були й фарисеї.

Прийшла Марія і з риданням впала до ніг Ісуса; заплакав і Він; але, швидко стримавши Себе, Він запитав сестер: **Де ви положили його?** Вони сказали, де і додали: „Піди й подивись“. Христос пішов з сестрами Лазаря до печері, в котрій було положено тіло помершого. Весь натовп рушив за ними в німому очікуванні чогось надзвичайного. Підійшли до печері; і Господь велів відвалити камінь, котрим було зложено вхід до неї; але Марфа хотіла затримати Його й сказала: „Господи! він вже чотирі дні там; і сморід іде від трупа, що розкладається; нащо ж відвалювати камінь?“ Але Господь сказав їй: „Я говорив вже тобі, що як будеш вірувати, то побачиш славу Божу“.

Тоді відвалили камінь. Підійшовши ближче до печері, Господь гучним, наказуючим голосом сказав: **Лазарю, йди геть!** і на очах численного натовпу dokonалось незрозуміле для людського розуму чудо: встав з гробу чоловік, котрий вже розкладався і видавав сморід; встав обвинувтий пеленами з обв'язаною платком головою; встав, вийшов з печері і затримався коло входу до неї: похоронні шати перешкоджали йому йти далі. В такому вигляді він став перед здивованим натовпом. **Розв'яжіть його,** сказав Господь, нехай йде!

Чудо це зробило потрясаюче вражіння на народ; навіть багацько ворогів Христових увірували в Нього.

Воскрєщення Лазаря святкується напередодні свята Входу Господнього до Єрусалиму, або Вербної неділі.

ВХІД ГОСПОДА ДО ЄРУСАЛИМУ.

За кілька днів до Своїх страждань Господь Ісус Христос сів на молоде ослия і відправився в місто Єрусалим; з Ним були ученики Його і багацько на-

роду. В той час наближалось свято Пасхи, в Єрусалимі зібралось багацько народу. Почувши, що Ісус іде до Єрусалиму, цілі товпи народу вийшли Йому назустріч; одні з них здіймали з себе одяжку й розстилали подорозі; інші відрізували віття з пальмових дерев і теж розкидали їх по дорозі. І весь народ почав гукати: «Осанна Синові Давидовому! Благословен Царь, що йде в ім'я Господне! Осанна на вишинах!» За прикладом батьків і діти співали славу Ісусові.

Вхід Господа до Єрусалиму згадується за тиждень до Пасхи. Це свято у нас зветься **Вербною неділею**, бо в цей день, згадуючи вхід Господа, ми, за прикладом євреїв, що зустрічали Господа з пальмовими віттями, тримаємо в руках підчас утрєні вербні віги. Зветься ще це свято неділею **Ваї**. А ваїя значить пальмова віть.

ТАЙНА ВЕЧЕРЯ.

За два дні до Пасхи, в четвер увечері, Ісус Христос з дванадцятьма учениками прийшов до Єрусалиму в приготовлену для Нього світлицю, щоб разом з ними їсти Пасху. На початку цієї пасхальної вечері Він обмив ноги ученикам Своїм і обтер їх рушником і в цей спосіб показав їм приклад покори. Під час бесіди з учениками Господь сказав: «Істинно говорю вам, один з вас продасть Мене». Це Він говорив про Юду, котрий напередодні, в середу, обіцяв первосвященникам юдейським продати Його за тридцять сребреників. Але Юда не зрікся свого злого заміру і, по скінченні тайної вечері, поспішив з світлиці, щоб виконати свою гріховну справу.

Під час вечері Господь взяв в Свої святі руки хліб, благословив його, розломав і, подаючи ученикам, сказав: „Прийміте, ядіте, сіє єсть Тіло Мое, що за вас ламається для відпущення гріхів“. Потім взяв чашу з вином і, подаючи ученикам, сказав: „Пийте з неї всі, це є Кров Моя Нового Заповіту, що за вас і за многих проливається для відпущення гріхів“. Ученики причастились Тіла і Крови Христових в по-статі хліба і вина. Причастивши Своїх учеників, Господь сказав: „Це робіть на спомин про Мене“. Згід-

но з заповітом Спасителя і dokonується у нас під час літургії таїнство причастя і віруючі в постаті хліба і вина причащаються Істинного Тіла і Істинної Крови Христової.

Тайна Вечеря згадується в четвер Страсної неділі.

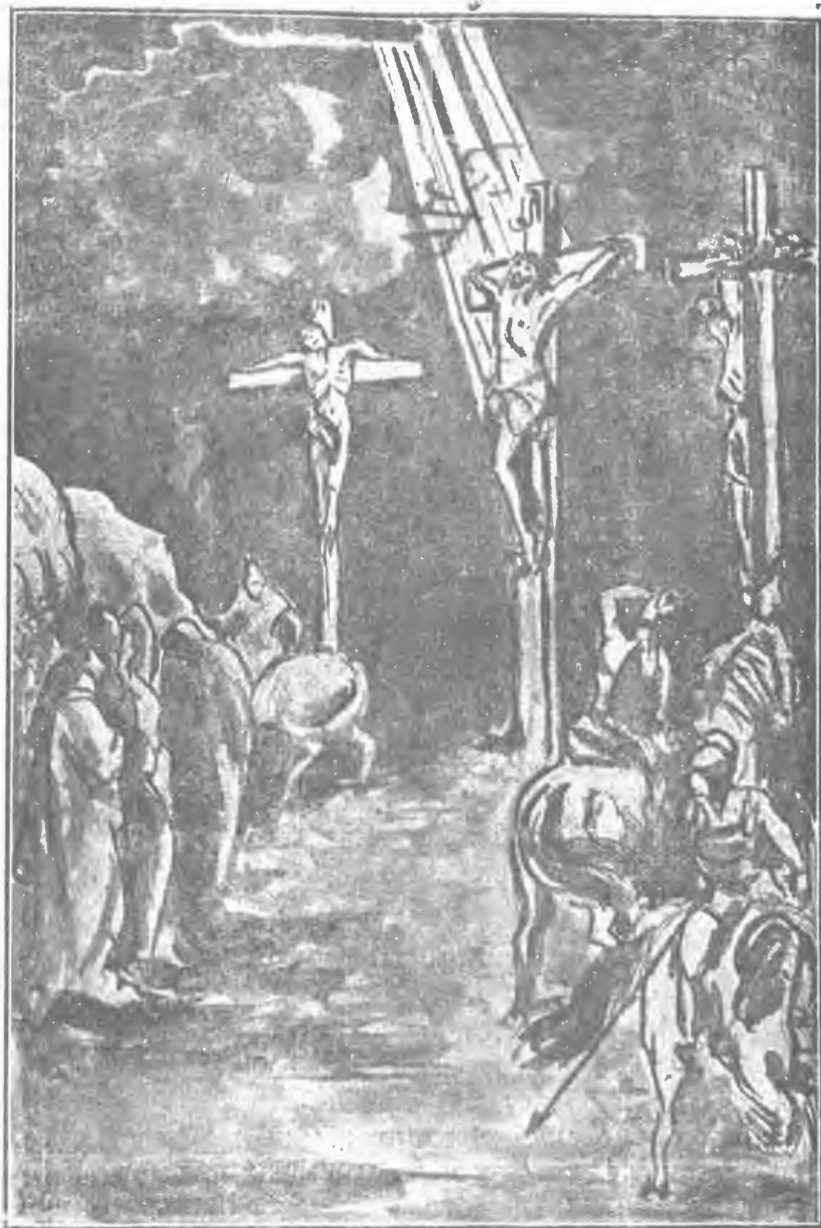
СТРАЖДАННЯ, СМЕРТЬ І ПОГРЕБЕННЯ ІСУСА ХРИСТА.

Страждання Ісуса Христа. Після тайної вечері, вже пізно ввечері, Господь з учениками Своїми удався до Гефсиманського саду помилитись. Коли Він молився, Юда-зрадник привів туди вояків і архиерейських слуг. Вони взяли Ісуса і припровадили Його до первосвященника Каіафи, куди зібрались члени синедріона*). Синедріон засудив Його на смерть.

В п'ятницю рано первосвященники припровадили Ісуса до правителя Юдеї Понтія Пилата. Пилат наказав воякам зняти з Ісуса Христа одяжі, прив'язати до слупа і потім бичувати Його; потім на глум наділи на Нього багряницю (себ-то червону одягу), на голову наклали вінець з колючого терну, били Його по щоках, плювали в лице, брали з рук Його ломаку і били Його по голові. Вкаравши Ісуса, Пилат хотів відпустити Його, але народ, під'южений первосвященниками, зажадав Його смерті. Тоді Пилат віддав Його на расп'яття.

Воїни відвели Ісуса Христа на Голгофу і там расп'яли Його на хресті між двома розбійниками. Над головою Його прибили дошку з написом: „Ісус Назарянин, Цар Юдейський“. Коли распинали Ісуса Христа, Він молився за Своїх ворогів. А первосвященники, книжники й народ стояли коло хреста і сміялись з Нього. Тільки один з расп'ятих розбійників узнав Ісуса Христа за Сина Божого і, звернувшись до Нього з молитвою, сказав: „Пом'яни мене, Господи, як прийдеш в царство Твоє“. Господь йому відповів: „Сьогодні ще будеш зі Мною в раю“.

*) Синедріон—верховне судилище у євреїв тих часів.

Роспятия Господа нашего Исуса Христа.

Смерть Ісуса Христа. На хресті Христос тяжко терпів. Гвіздки, котрими прибиті були руки й ноги Його, шарпали тіло Його, нестерпучий жар і згага мучили Його. Господь викликнув: **Прагну!** Один з вояків вмочив губку в оцет і подав Йому пити. Ісус Христос, спробувавши оцту, виповів: «Звершилось! Отче, в руки Твої віддаю дух Мій», схилив голову і віддав Богові душу. Коло хреста стояла Матір Божа з апостолом Іоаном Богословом.

Увечері в п'ятницю вояки, з наказу Пилата, перебили злодіям голянки, щоб вони швидче померли. Ісуса ж знайшли помершим і тому в Нього не перебили голянок; але один з вояків копієм простромив Йому бік, і з рани потекла кров і вода.

Погребення Ісуса Христа. Того ж самого дня, пізно ввечері, потаємні учні Ісуса Христа Йосиф Аримафейський і Никодим випросили у Пилата дозволу зняти тіло Ісуса з хреста і поховати Його. Пилат дозволив. Тоді Йосиф і Никодим зняли з хреста тіло Ісуса, помазали пахощами, обмотали пеленами і положили в саду Йосифа в печері, в новому гробі, а вхід до печері завалили камнем. Первосвященники й книжники, обавляючись, щоб учні не занесли вночі тіла Христового і не сказали потім народові, що Він воскрес з мертвих, приставили до гроба сторожу, а до камня приложили печатку.

ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВЕ.

На третій день після Своєї смерти, рано вранці, Ісус Христос силою Свого Божества воскрес з мертвих. При цьому стався сильний тряс. З неба зійшов янгол Господень, відвалив камінь від дверей гробу і сів на ньому. Воскресший з мертвих Господь вийшов з гроба. Вояки, що стерегли гроб, побачивши все це, злякались і були як мертві, але потім, очунявшись, розбіглись; деякі з них пішли до первосвященників і оповістили їм про все, що зайшло. Про воскресення Ісуса Христа першими довідались Пречиста Його Матір, Марія Магдалина і ученики Його Петро і Іоан.

Воскресения Христова.

Воскресення Христове згадується у нас в місяці березні, або квітні. Це найбільш урочисте у нас свято, воно зветься Свята Пасха. Це свято тягнеться цілий тиждень, що зветься Пасхальною неділею, або Сзіглою неділею. Перед цим великим свягом буває Великий піст, що тріває сім тижнів. Остатній сьміий тиждень звється Страстним тижнем, бо тоді саме згадуються страждання Христа. В четвер на цьому тижні по наших церквах читаються дванадцять Євангелій про Страсти Христові; а в п'ятницю урочисто виносять для поклону і цілування Плащаницю, на котрій намальовано або вишито положення Господа Ісуса Христа до гробу.

ВОЗНЕСЕННЯ ГОСПОДНЄ.

На сороковий день по воскресенні Своему, Господь з'явився Своім ученикам в Єрусалимі. Розмовляючи з ними, Він обіцяв їм послати Святого Духа. Потім вивів їх з Єрусалиму на гору Єлеонську, благословив їх і, піднявши руки Свої, вознісся на небо. Коли світла хмара сховала Господа від учеників Його, з'явилися їм два янголи і сказали, що Господь знов прийде на землю так само, як бачили Його, коли Він підіймався на небо. Апостоли поклонились Господеві і повернулись до Єрусалиму.

Свято Вознесення Господнього буває на 40 день після Пасхи і завше припадає на четвер.

СОШЕСТВІЄ СВЯТОГО ДУХА НА АПОСТОЛІВ.

Після вознесення Господа Апостоли разом з Богоматіррю жили невідлучно в Єрусалимі і очікували обіцяного їм Святого Духа. Пятидесятого дня по воскресенні, вони були разом в одній світлиці. Раптом, о 9-ій годині рано по нашому обліченню часу, зробився з неба шум, як-би від сильного вітру, і на кожного з них спустився вогнений язук. Вони сповнилися Святого Духа і почали говорити на різних мовах, котрих раніш не знали.

Свято це зветься Пятидесятницею, або днем Св. Трійці. Святкується на 50-й день після Пасхи, завше в неділю. В Православній нашій Церкві існує побожний звичай приоздобляти в свято Пятидесятниці храм Божій і навіть жилия зеленими віттями, травами й квітками.

УСПІННЯ БОЖОЇ МАТЕРІ.

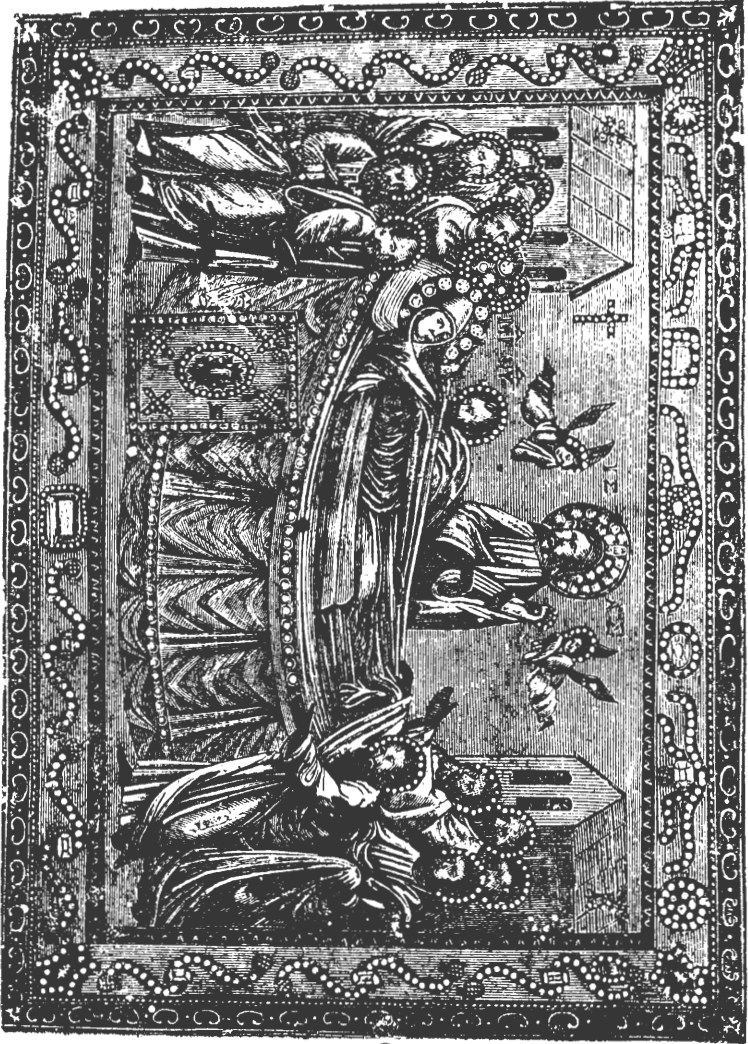
Після смерті на хресті Ісуса Христа, Матір Божа жила в Єрусалимі в домі Євангелиста Іоана Богослова, котрий, виконуючи заповіт Спасителя, опікувався Нею, як своєю матірррю, аж до часу Її успіння. За кілька день до Її смерті з'явився Їй архангел Гавриїл і сповістив про недалеке блаженне успіння Її. Тоді сами, згідно з Її бажанням, в чудесний спосіб зібрались в Єрусалимі Апостоли. В самий день сконання надзвичайний світ осіяв Її жилия: з'явився Сам Господь і прийняв Її святу душу. Пречисте тіло Богоматері було поховане між гробами Її родителів і праведного Йосифа.

День Успіння Божої Матері святкуємо 15 серпня.

ЗНАЙДЕННЯ Й ЗДВИЖЕННЯ ХРЕСТА ГОСПОДНЬОГО.

Грецький Імператор Константин, проваджений побожною горливістю, виявив бажання відшукати хрест, на котрому було роспято Спасителя. З цією метою відправив він матір свою, царицю Олену, до Єрусалиму. Тут, при допомозі одного дуже старого єврея, знайшли на Голгофі закопані три хрести, дуже схожі між собою, а біля них дощечку з написом: „Ісус Назарянин Цар Юдейський“. Треба було пізнати, який з цих хрестів—хрест Господній. Тоді припровадили одну хору жінку і вона почерзі почала прикладатись до хрестів. Приложилась до першого—нічого не стало, приложилась до другого—теж нічого не було; а коли приложилась до третього хреста, то одразу видужала. Потім почали покладати хрести, один за другим, на помершого. Два хрести не вчинили жадного чуда; коли ж був наложений третій, то померший воскрес. Тоді цариця й духовенство узнали цей хрест за хрест Господній, почали кланятись йому й цілувати його. Але з огляду на те, що народу було багачько і приложитись всім було неможна, то просили,

Успішня Божої Матері.

принаймні, показати його. Патріарх став на підвищене місце і кілька разів підносив угору хрест. Нарід, бачучи його, викликував: „Господи помилуй“.

Подія ця зветься **Здвиженням Чесного і Животворящего Хреста Господнього і святкується 14 вересня.**

З М І С Т.

Попередня бесіда	3
Про Бога, Його властивости й чинности	5
Створіння світа і чоловіка, поняття про янголів.	6
Життя перших людей в раю. Гріх прародителів.	
Кара за гріх. Обітниця про Спасителя.	7
Короткий огляд життя людей після прогрішення	
до приходу Спасителя на землю	8
Різдво Пресвятої Богородиці	21
Вводина у храм Пресвятої Богородиці	—
Благовіщення Пресвятій Богородиці	—
Різдво Христове	22
Поклон волхвів	23
Стрітєння Господне	25
Хрещення Господне	26
Чудеса Спасителя	27
Преображення Господне	28
Воскрєщення Лазаря	29
Вхід Господа до Єрусалиму	30
Тайна вечеря	31
Страждання, смерть і погребення Ісуса Христа.	32
Воскрєщення Христове	34
Вознесення Господне	36
Сошествіє Святого Духа на Апостолів	—
Успіння Божої Матері	37
Знайдєння й здвиження Хреста Господнього	—

М а л ю н к и.

Благословіння дітей	2
Благовіщення Пресвятої Богородиці	22
Різдво Господа нашого Ісуса Христа	24
Хрещення Господне	26
Росп'яття Господа нашого Ісуса Христа	33
Воскрєщення Христове	35
Успіння Божої Матері	38